

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANLIĞINA ANKARA

KONU: 6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 1, 9 ve 11. Maddeleri Gereğince Altınözü İlçe Jandarma Karakolu'nda Ulusal Önleme Mekanizması Olarak Göreviniz Kapsamında İnceleme Ve Raporlama Yapılması Talebi Hk.

Kahramanmaraş ve çevresinde 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremler sonrasında hırsızlık ve yağma yaptıkları iddiası ile kolluk görevlileri tarafından işkence ve kötü muameleye uğrayan kişilere ait birçok görüntü ve içerik dijital medya platformlarında yer almaktadır. Bunlardan biri de Ahmet Güreşçi adlı kişinin Altınözü İlçe Jandarma Karakolu'nda işkence sonucunda öldürüldüğü iddiasıdır. Baro Başkanlığınca görevlendirilen, afet bölgelerinde bulunan mesteklaşlarımızın gözlemlerine göre ilgili jandarma karakolunda gerçekleşen olaylar şu şekildedir:

11.02.2023 günü saat 10:30 civarında jandarma ekipleri, Hatay ili Altınözü ilçesi Büyükburç Mahallesi'ne gitmiştir. Jandarma ekipleri havaya ateş açarak Sabri Güreşçi'nin kendileri ile gelmesini istemiştir. Orada bulunan Ahmet Güreşçi ise *"ne oluyor, neden havaya ateş açıyorsunuz?"* diye jandarma görevlilerine sormuştur. Jandarma görevlileri, kendisine kim olduğunu sorduğunda *"Sabri Güreşçi'nin kardeşiyim"* demesi üzerine *"O zaman sen de bizimle geliyorsun"* diyerek hem Ahmet Güreşçi'yi hem de Sabri Güreşçi'yi itekleyerek gözaltına almışlardır. Ahmet Güreşçi'nin gözaltına alınırken sağlıklı bir şekilde olduğu çevrede bulunanlar tarafından gözlenmiştir.

Ahmet Güreşçi ve Sabri Güreşçi'nin yakınları, saat 18.00 civarında Altınözü İlçe Jandarma Karakolu'na gitmiştir ama gözaltında bulunanlar ile görüşmelerine izin verilmemiştir. Bunun üzerine aile, karakolun önünde beklemeye başlamıştır. Saat 19.30 civarında jandarma görevlilerinin, karakolun içinden birini battaniyeye sarılı bir şekilde çıkarttığı ve aracın içine koyduğu görülmüştür. Aile, battaniyeye sarılı kişinin oğullarından biri olduğu düşüncesiyle aracı takip etmeye başlamıştır ve arabanın hastaneye gittiğini görmüşlerdir. Hastaneye giden baba, jandarma görevlisine *"Hastaneye getirilen kişi benim oğlum mu"* diye sormuştur. Jandarma görevlisi ise babaya *"Senin oğlun kim"* diye sorunca baba, *"Sabri Güreşçi ve Ahmet Güreşçi"* diye cevap vermiştir. Jandarma görevlisi ise getirilen kişinin oğullarından biri olmadığını, bu kişinin Suriyeli olduğunu, Sabri Güreşçi'nin karakolda olduğunu, karakola gittiği takdirde kendisi ile görüşebileceğini söylemiştir. Jandarma görevlisi, Ahmet Güreşçi hakkında ise herhangi bir bilgi vermemiştir. Baba ise kendisine söylenenlere inanmadığından dolayı hastaneden ayrılmamıştır. Bir ara getirilen kişinin kendi oğlu olup olmadığını öğrenmek için kapıyı zorlayarak içeri girmek istemiştir ama kendisine engel olunmuştur. Baba; orada bulunan bir doktorun jandarma komutanına *"Ambulans çağırıp götürelim mi"* diye sorduğunu ve jandarma komutanının ise *"Hayır buna gerek yok"* dediğini duymuştur. Aile hastane önünde bir süre daha bekledikten sonra jandarma görevlisinin, Sabri Güreşçi ile karakolda görüşebileceklerini söylemiş olmasından dolayı karakola geri dönmüşlerdir.

12.02.2022 tarihinin sabahında Ahmet Güreşçi ve Sabri Güreşçi'nin babası, hastaneye getirilen kişinin kim olduğunu öğrenmek için tekrardan hastaneye gitmiştir. Hastanede baba; getirilen kişinin kendi oğlu olan Ahmet Güreşçi'nin olduğunu ve öldüğünü öğrenmiştir. Baba, oğlunun yüzünün mosmor olduğunu, vücudunun muhtelif yerlerinde darp izleri olduğunu gördüğünü beyan etmektedir. Bunun üzerine baba, Baromuz mensubu meslektaşlarımıza ulaşmış ve meslektaşlarımız Sabri Güreşçi'nin bulunduğu Altınözü İlçe Jandarma Karakolu'na gitmişlerdir. İlk başta karakolda bulunan jandarma görevlileri, avukatların Sabri Güreşçi ile görüşmesine izin vermemiştir ve hatta jandarma görevlileri avukatlara hitaben "*Sizin de başınıza gelebilir*" demek suretiyle tehdit etmiştir. Uzun uğraşlar sonucunda meslektaşlarımız, Sabri Güreşçi ile görüşmüştür. Sabri Güreşçi'nin işkenceye maruz kaldığı meslektaşlarımız tarafından da gözlemlenmiştir. Sabri Güreşçi; jandarma görevlilerinin hem kendisini hem de kardeşi olan Ahmet Güreşçi'yi darp ettiklerini, hayalarına vurduklarını, ıslak bir şekilde bekletildiklerini, copla tecavüz girişiminde bulduklarını, söylemiştir. Ayrıca Sabri Güreşçi; kardeşi Ahmet Güreşçi'nin akşama doğru fenalaştığını, kan kusmaya başladığını, bundan dolayı kardeşinin sürüklenerek nezarethane kapısına geldiğini ve yardım için polislere seslendiğini, polislerin yaklaşık olarak 10 dakika boyunca yardım etmediğini, daha sonra polislerin geldiğini ve kardeşini nezarethaneden çıkardıklarını ama kardeşinin o sırada hareketsiz olduğunu, belirtmiştir.

Hiç kimsenin işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ve cezalara tabi tutulamayacağı tarafı bulunduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi ile Anayasa'nın 17. maddesi gereğidir. Söz konusu işkence yasağı herhangi bir sınırlama nedenine bağlı olmaksızın her koşulda uygulanması gereken mutlak haklardandır.

İşkence yasağı devletlere sadece işkence yapmama gibi bir negatif yükümlülük yüklemekle kalmaz. Aynı zamanda devletlerin, denetim ve gözetimi altında bulunan hiç kimsenin bu tür bir muameleye maruz kalmamasını sağlamak, bu yöndeki müdahaleleri önlemek ve cezalandırmak için gereken yasal düzenlemeleri yapmak, işkence ve yaşam hakkına yönelik ihlalleri etkin bir şekilde soruşturmak gibi pozitif yükümlülükleri de söz konusudur.

Bu bağlamda yaşam hakkı, işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin soruşturmaların makul bir özen ve süratle yürütülmemesi, yargılama usulüne ilişkin ölçütlere ve gereklere riayet edilmemesi devletin pozitif yükümlülüğünün ihlaline sebebiyet vereceği gibi kötü muamele yasağının usule ilişkin boyutunu da ihlal edebilecektir. Pek çok AİHM ve Anayasa Mahkemesi kararlarında da yer verildiği üzere;

"Devletin pozitif yükümlülüğü kapsamında bazen tek başına soruşturma yapılmamış olması yahut da yeterli soruşturma yapılmamış olması da kötü muamele teşkil edebilmektedir. Dolayısıyla, şartlar ne olursa olsun, yetkililer resmi şikâyet yapılır yapılmaz harekete geçmelidirler. Şikâyet yapılmadığında bile işkence veya kötü muamele olduğunu gösteren yeterli kesin belirtiler olduğunda soruşturma açılması sağlanmalıdır. Bu bağlamda soruşturmanın derhal başlaması, bağımsız biçimde, kamu denetimine tabi olarak özenli ve süratli yürütülmesi ve bir bütün olarak etkili olması gerekir (B. No: 2012/969, 18/9/2013, §

25; benzer yöndeki Batı ve diğerleri/Türkiye, §§ 133, 134, Tanrıkulu/Türkiye [BD], B. No: 23763/94, 8/7/1999, § 104; Gül/Türkiye, B. No: 22676/93, 14/12/2000, § 89)

Bilindiği üzere; 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun, Amaç ve Kapsam başlıklı 1. maddesine göre TİHEK; *insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek* “ üzere kurulmuştur.

Kurumun Görevleri başlıklı 9. maddesine göre; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.*” görevi bulunmaktadır.

Yine Kurulun Görev ve Yetkileri başlıklı 11. maddesine göre ise; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını ve bu kapsamda resen yürütülen incelemeleri karara bağlamak*” olduğu belirtilmiştir.

Kurumunuzca bugüne kadar Altınözü İlçe Jandarma Karakolu'na herhangi bir inceleme ziyareti de yapılmamıştır.

Yukarıdaki gerekçelerle Kurumunuzun basına yansıyan ve meslektaşlarımızın bir kısmına şahit olduğu kötü muamele iddialarını ve Ahmet Güreşçi ile Sabri Güreşçi'nin yaşadığı hak ihlali iddialarını araştırmak ve kurumun yasal sorumluluğunun da gereği olarak ivedilikle Altınözü İlçe Jandarma Kararolu'na inceleme ziyaretinde bulunmasını ve inceleme ziyareti sonucunda hak ihlalleri tespit edilmesi halinde failer hakkında Kanun'un 18. maddesi gereğince suç duyurusunda bulunulmasını ve inceleme ziyareti talebimizin sonucu hakkında tarafımıza bilgi verilmesini talep ediyoruz.